

TRANEMO
KOMMUN

Länghem 2035

Strategisk miljöbedömning

Bilaga till Fördjupad översiktsplan, Laga kraft 2022-10-18

Strategisk miljöbedömning

Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas.

En översiktsplan ska enligt 3 kap. 6 § plan- och bygglagen utformas så att innebörden av den framgår tydligt. Vid upprättande av en översiktsplan ska en strategisk miljöbedömning av planen göras, enligt 6 kap. 9 § miljöbalken, där det bedöms om ett genomförande av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas. Den strategiska miljöbedömningen ska ses som en kontinuerlig process i framtagandet av en översiktsplan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Om planen antas medföra en betydande miljöpåverkan så ska den genomgå en miljöbedömning, där en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas i enlighet med 6 kap. 11 § miljöbalken.

Med motiveringen om att den fördjupade översiktsplanen omfattar en stor geografisk utbredning, bedömer Tranemo kommun att planförslaget kan komma att innebära en betydande påverkan på miljön.

Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning är att identifiera, beskriva och bedöma de betydande miljöeffekterna som ett genomförande av planerad markanvändning kan antas medföra.

Ett avgränsningssamråd har hållits mellan Tranemo kommun och Länsstyrelsen Västra Götalands län, gällande avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen och vilka miljöaspekter som ska undersökas, utifrån 3 kap. 9a § plan- och bygglagen samt 6 kap. 10 § miljöbalken. En miljökonsekvensbeskrivnings omfattning och detaljeringsgrad ska vara rimlig med hänsyn till översiktsplanens innehåll och detaljeringsgrad. Hänsyn ska också tas till att vissa frågor kan bedömas bättre i den efterföljande detaljplaneringen.

Miljöaspekter

I 6 kap. 11 § punkt 3 miljöbalken anges att en miljökonsekvensbeskrivning i den strategiska miljöbedömningen ska innehålla uppgifter om miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen eller programmet inte genomförs. Detta så kallade nollalternativ, ska sedan ställas mot planförslaget. I detta fall utgår nollalternativet från en fortsatt utbyggnad av Långhem enligt den nuvarande översiktsplanen från 2010.

Enligt bedömningen i genomfört avgränsningssamråd ska följande miljöaspekter behandlas och redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen:

- Riksintresse för naturvård
- Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten
- Klimatanpassning
- Buller och vibrationer
- Förorenade områden
- Allergener
- Jordbruksmark
- Naturvärden
- Kulturmiljö

Riksintresse för naturvård

Riksintresse för naturvård regleras i 3 kap. 6 § miljöbalken. Nordvästra delen av planområdet angränsar till Vassgårdenområdet som är ett område av riksintresse för naturvård. Riksintresset är ett för västsvenska förhållanden sällsynt stort och väl utvecklat område för tolkningen av isavsmältningens förlopp och mekanism, vilken gör den skyddsvärd från geologisk synpunkt. Gränsen för riksintresset är grovt ritat och även åtgärder utanför denna gräns kan påverka riksintresseområdet.

Nollalternativ

Täktverksamhet, nybyggnation, markavvattning och annan exploatering som påverkar områdets geologiska och biologiska värden bedöms vara ytterst olämplig med hänsyn till riksintresset. Området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt skadar natur- eller kulturmiljön.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

I huvudsak innebär inte planförslaget någon förändring i förhållande till nollalternativet. Vid exploatering av Ingsvallen, som är lokaliserat närmast utpekade riksintresse, föreslås ny bebyggelse placeras så att områdets rekreativa miljöer kan bevaras och utvecklas. Av den anledningen föreslås ingen ny exploatering i delområdets nordvästra delar som kan ha inverkan på aktuellt riksintresse. Negativ påverkan på riksintresset bedöms därmed kunna undvikas. Fortsatt hänsyn till riksintresset kommer att tas i den fortsatta planeringen.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten

Miljö kvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap. miljöbalken, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4.

Enligt EU:s vattendirektiv ska alla yt- och grundvatten i Europa uppnå god ekologisk och kemisk status vid ett målår som fastställts för varje vattenförekomst. Inom vattenförvaltningen är miljö kvalitetsnormerna således ett rättsligt verktyg som ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt.

Enligt 4 kap. 2 och 5 §§ i vattenförvaltningsförordningen ska kvalitetskraven för en vattenförekomst fastställas så att tillståndet inte försämras genom människans agerande, det så kallade "icke-försämringskravet".

Nollalternativ

Grundvattenmagasinet nordväst om tätorten har klassats som både god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status. Därmed blir icke-försämringskravet särskilt viktigt att förhålla sig till i kommande planering i närheten av grundvattenförekomsten.

Förtätning och utbyggnad innebär att tätortens hårdgjorda ytor ökar och därmed kan också dagvattenavrinningen öka. Detta kan påverka både dagvattenmängder och vattenkvalitet. En ökning av biltrafik leder till ökat utsläpp till vatten av exempelvis partiklar, metaller och oljor. Ökade utsläpp från trafik medför en risk för negativa konsekvenser för vattenmiljön och att miljö kvalitetsnormerna inte uppfylls samt försämrade status för vattenförekomsten.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

Planförslaget medför en ökning av hårdgjorda ytor i Långhem och därmed mängden dagvatten som ska tas om hand. För att dagvattensystemet inte ska belastas mer än nödvändigt, är det viktigt att dagvatten från nybyggnation flödesutjämnas i ett tidigt skede. I planen framhålls dagvattnets möjligheter till lokalt omhändertagande. Genom ett fördröjande av dagvatten på marken, i diken, våtmarker och dammar minskar föroreningshalten i vattnet, och en god vattenkvalitet främjas. Planförslagets prioritering av hållbara färdmedel bedöms ha en minskad negativ inverkan på utsläpp till vattenförekomster. I planen lyfts även den naturliga grundvattenförekomstens betydelse och att ett erforderligt skydd av denna iakttas, vilket minskar risken för en försämring.

Den förtätning av Långhem som föreslås i planförslaget bedöms medföra att andelen hårdgjord yta inom planområdet ökar. I planförslaget föreslås en medveten utformning av ny bebyggelse och dess utemiljö, med exempelvis genomsläppliga markbeläggningar och gröna tak, för att begränsa andelen hårdgjord yta och skapa möjligheter till att dagvattnet fördröjs samt renas.

Platsspecifika åtgärder för att fördröja och rena dagvattnet måste studeras i detaljplanering och vid lov- och tillståndsprövning, utifrån kommunens VA-översikt där dagvattenhantering ingår.

Planförslaget beskriver påverkan och hantering av befintliga markavvattningsföretag och dess båtnadsområden i de utvecklingsområden där dessa berörs.

Lågpunktskartering

- Ytor större än 10 m²

- 2-5 cm
- 5-10 cm
- 10-30 cm
- 30-50 cm
- 50-100 cm
- 100+ cm

Klimatanpassning

Enligt 2 kap. 3 § plan- och bygglagen ska planläggning ske med hänsyn till bland annat miljö- och klimataspekter. 3 kap. 5 § plan- och bygglagen anger att av översiktsplanen ska kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Nollalternativ

Dagvattensystemen är idag sällan anpassade för häftiga regn. Dammar och vattenreglingsverk kan sakna kapacitet för ökade regnmängder. Många invånare väljer att resa med bil, då de regionala förbindelserna med kollektivtrafik inte bedöms vara tillräckligt utvecklade.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

Planförslaget bygger på att skapa närhet och integration mellan olika funktioner i långhembornas vardag. Förslaget innebär en tätare och mer sammanhållen bebyggelse som leder till minskade transportbehov, samtidigt som utbyggnad av gång- och cykelstråken samt de kollektiva transportsystemen. Sammantaget bedöms dessa samtliga faktorer bidra till minskad en negativ klimatpåverkan i Långhems fortsatta utveckling.

I beskrivningarna av varje utvecklingsområde där exploatering föreslås, beskrivs relevanta miljö- och riskfaktorer till följd av ett förändrat klimat som kan antas påverka planeringen. Ett exempel på en sådan miljöaspekt är ökningen av kraftiga regn.

Det behöver finnas en beredskap för hur markområden inom planområdet kan komma att behöva avsättas som översvämningssytor som fångar upp och fördröjer skyfall. I planförslaget beskrivs hur sådana mångfunktionella ytor med fördel kan förläggas i närhet av grönområden så att de kan bli en naturlig del av grönytan och därmed fylla flera funktioner. Grönstrukturen spelar en viktig roll, både för att ta hand om ökad nederbörd och för att till exempel dämpa temperaturen vid värmeböljor.

Tranemo kommun följer de rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall som Länsstyrelsen i Västra Götalands län, tillsammans med Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram. Rekommendationerna anger att ny bebyggelse behöver planeras så att den inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från ett 100-årsregn. Vid exploatering inom ett översvämningssensibelt område ska det i detaljplanen göras en platsspecifik bedömning av vilka eventuella skyddsåtgärder som behövs för att undvika översvämning från ett 100-årsregn. Exempel på skyddsåtgärder kan vara placering och utformning av byggnader, markens höjdsättning, skapande av översvämningssytor med mera.

I en lågpunktskartering, genomförd i samband med den fördjupade översiktsplanen, visas att inga av de utvecklingsområdena med föreslagen bebyggelse och infrastruktur riskerar större vattenansamlingar vid skyfall.

Inga störande verksamheter föreslås inom planområdets gränser. I planen kartläggs potentiella riskkällor avseende transporter av farligt gods på järnvägen, där ny bebyggelse intill järnvägen ska placeras med ett erforderligt skyddsavstånd till riskkällan.

Buller och vibrationer

Buller är oönskat ljud som skapar störning och/eller påverkar hälsan negativt. Riksdagen fastställde i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader de riktvärden för trafikbuller som ska tillämpas vid planläggning, ärenden om bygglov och i ärenden om förhandsbesked. 2017 trädde en ändring av förordningen i kraft som medger höjda riktvärden för buller vid en bostadsbyggnads fasad från spår- och vägtrafik som följd.

Vibrationer är vågrörelser som fortplantas genom marken, oftast orsakade av ojämnheter i vägar och spår. Hur vibrationer sprider sig beror på en rad faktorer såsom vibrationskälla, geotekniska förhållanden samt byggnaders grundläggning och konstruktion. Störningsupplevelsen ökar kraftigt om buller och vibrationer uppstår samtidigt. I Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg (TDOK 2014:1021) anges att i utrymmen där människor stadigvarande vistas ska 0,4 mm/s i vägd RMS inte överstigas.

Nollalternativ

Långhems tätort påverkar främst av omgivningsbuller från vägtrafik och spårtrafik på Kust till kustbanan. Trafikflödena i Långhem bedöms orsaka ekvivalenta ljudnivåer över tillåtna riktvärden i de mest centrala delarna av orten. Områdena identifieras under 6.8.1 Buller.

I översiktsplanen för Tranemo kommun föreslås ett mindre verksamhetsområde norr om Långhem. Fler verksamhetsområden i anslutning till orten bedöms innebära ökade transporter av farligt gods samt en större omgivningspåverkan med tanke på utökad industri- och verksamhetsbuller. Det transporteras farligt gods på järnvägen idag.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

Förtätning och funktionsblandning eftersträvas för att minska transportbehovet och därmed bullerexponeringen från väg- och järnvägstrafiken. Tillkommande bebyggelse anpassas med skyddsavstånd till järnvägen och de risker som föreligger avseende till exempel urspårning, buller, stomljud och transport av farligt gods.

Förorenade områden

Identifiering av förorenade områden innebär vanligtvis att det har funnits en verksamhet på platsen som skulle kunna förorena området. Förorenade områden bedöms i en branschskala (riskklass 1–4), där 1 innebär mycket stor risk och 4 en liten risk. Ett identifierat potentiellt förorenat område behöver inte vara förorenat i praktiken eller komma att kräva efterbehandlingsåtgärder.

Nollalternativ

I Långhem finns ett mindre antal potentiella föroreningspunkter kopplat till tidigare avfallsdeponier, eller verksamheter. De identifierade områdena bedöms inte innebära någon stor risk för vare sig miljön eller människors hälsa.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

I den fördjupade översiktsplanen identifieras potentiellt förorenade områden för de utvecklingsområden som berörs. Samtliga potentiellt förorenade och konstaterat förorenade objekt ska beaktas vid exploatering. Eventuell föroreningsgrad samt riskminimerande åtgärder för att förbättra markförhållandena bedöms i kommande detaljplane- och bygglovsärenden.

Hänsyn till markföroreningar kan även behöva tas inom områden där det inte finns något objekt registrerat. Ett exempel på det kan vara förtätning i redan exploaterade områden där befintliga fyllnadsmassor i området kan innehålla föroreningar eller vid omvandling av industrimark till bostadsmark.

Allergener

Djurhållning i allmänhet medför olika typer av påverkan på omgivningen. I fråga om hästar tillkommer en befarad hälsorisk vad gäller spridning av allergen. Olägenheter och hälsorisker ska beaktas vid planläggning och bygglovgivning samt i tillsyns- och anmälningsärenden.

Nollalternativ

Det förekommer i dagsläget inga risker för allergener inom planområdet.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

Strax utanför planområdet finns en hästgård tillhörande Långhems Ridklubb. Tranemo kommun följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer om ett skyddsavstånd på 200 meter mellan hästverksamheter som stall, hästhagar, paddock och bebyggelse. Föreslagen bebyggelse i utvecklingsområdet B4 bedöms kunna placeras med ett säkert avstånd från ridklubbens verksamhet. Risker för allergener och andra störningar i form av lukt, buller, transporter och belysning med mera kopplat till hästverksamheten bör dock beaktas i kommande planering- och lovskede samt vid behov redovisas i enskilda detaljplaner om det föreligger risk för eventuell påverkan.

Jordbruksmark

I 3 kap. 4 § Miljöbalken anges för jord- och skogsbruk av nationell betydelse att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

I bedömningen av lämpligt ianspråktagande av mark för ny bebyggelse har kommunen utgått från att områden inom en kilometerradie från tänkt stationsområde kan komma att behöva förtätas, i enlighet med principen om ett kommande stationssamhälle. Bedömningen grundar sig även i att de natur- och jordbruksområdena som finns inom denna radie, generellt sett besitter lägre natur- och brukningsvärden.

Nollalternativ

Karaktäristiskt för Långhem är det öppna jordbrukslandskapet med gårdar i verksamhet strax intill samhället. Avsikten i översiktsplanen för Tranemo kommun är att normal jordbruksdrift ska kunna bedrivas utan annan inskränkning än de hänsyn som ska tas i näringarna och som kan motiveras med hänsyn till bevarandeintressen. I översiktsplanen bedöms bebyggelse för bostäder och verksamheter, som inte har stor påverkan på omgivningen, kunna tillkomma.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

Genom att planera för en tätare och mer sammanhängande ort begränsas den fortsatta utbyggnaden av Långhem på brukningsvärd odlingsmark. Planförslaget syftar till att koncentrera bebyggelsen till vissa områden och motverka spridd bebyggelse som gör intrång på värdefull jordbruksmark. Förtättningsprincipen, om att ny bebyggelse och infrastruktur föreslås inom tätortsstrukturen, innebär att värdefull jordbruksmark kan sparas. Planförslaget bygger således på en avvägning mellan bevarande av jordbruksmark som bidrar med kvaliteter för ortens invånare, och möjlighet för framtida utveckling av orten.

Naturvärden

Flera av de övergripande prioriteringar som ligger till grund för naturvårdsarbetet har tydliga kopplingar till arbetet för grön infrastruktur.

Grön infrastruktur beskriver naturens nätverk i landskapet och inkluderar funktioner hos olika ekologiska processer och ekosystemtjänster. Grön infrastruktur syftar till att bidra till att olika typer av naturvårdsinsatser i högre grad planeras utifrån ett större landskapsperspektiv, med hög täthet av nödvändiga livsmiljöer och prioriterade naturvårdsinsatser inom dessa områden som följd.

Nollalternativ

Naturen i Långhem är lättillgänglig för invånarna. Orten omges av en relativt hög andel ädellövskog och lövskog. Det förekommer inga områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken vad gäller naturreservat eller skogliga biotopskydd.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

Som underlag till planförslaget finns både en genomförd naturvärdesinventering samt en ekosystemtjänsteanalys för att kartlägga värdefulla naturvärden och arbeta integrerat med dessa i den fortsatta planeringen. Generellt bör naturvärden som enligt naturvärdesbedömning är klassade som högsta värde och högt värde bevaras och utvecklas. Utifrån genomförd naturvärdesinventering, konstateras att planförslaget inte föreslår någon exploatering inom områden med sådana värden. Områden med påtagligt eller visst naturvärde bevaras och utvecklas i den mån det går, vilka får studeras närmare i kommande detaljplaner.

Ett genomförande av planförslaget innebär att vissa grönområden tas i anspråk och ökad befolkning bedöms kunna leda till en ökad belastning på befintliga grönområden. Samtidigt pekar översiktsplanen ut ytor som föreslås utvecklas till attraktiva grön- och parkområden i syfte att främja den biologiska mångfalden och möjlighet till rekreation. De gröna länkarna ses som viktiga för biologiska spridningsfunktioner. Hänsyn ska om möjligt tas till de biologiska sambanden vid förändringar i anslutning till dessa länkar.

Kulturmiljö

Enligt 2 kap. 3 § plan- och bygglagen så ska planläggning ske med hänsyn till bland annat kulturvärden, där kulturhistoriska värden skyddas. Kulturmiljö avser hela den av människor påverkade miljön, det vill säga som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter.

Nollalternativ

I Långhem är kulturhistorien, med de många utblickarna över det öppna odlingslandskapet, högst påtaglig. Ett karaktärsdrag för orten är att det utmed de större vägarna ligger flera äldre gårdsmiljöer. De kulturhistoriska värdena återfinns även kring skogsområdena samt inne i Långhems tätort, med stenmurar samt äldre löv- och barrträd som kulturhistoriska landmärken som visar på tidigare mänsklig verksamhet och markanvändning.

Fördjupad översiktsplan för Långhem

Planförslaget omfattar en förtätning inom befintlig bebyggelsestruktur, som innebär att nya områden med värdefull jordbruksmark inte behöver tas i anspråk. Landskapsbilden bedöms i huvudsak inte domineras eller påverkas negativt av tillkommande bebyggelse. Planförslaget värnar om kända kulturmiljövärden och föreslår att dessa beaktas i kommande detaljplanering.

Agenda 2030

Agenda 2030 har fokus på ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet genom 17 globala hållbarhetsmål. Kommuner och regioner är centrala aktörer i genomförandet av Agenda 2030 och omställningen till ett mer hållbart samhälle. Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till största del globala, men lösningarna behöver ske på lokal nivå. Lokala insatser kan både bidra till en hållbar utveckling i kommunen och till de globala hållbarhetsmålen.

I den fördjupade översiktsplanen för Långhem ligger fokus på mål nummer 11 i Agenda 2030 Hållbara städer och samhällen, vilket bedöms vara det mål som har störst relevans för denna plan. Hållbarhetsmålet handlar om att göra städer och samhällen hållbara, inkluderande och säkra. I Sverige bor 85 procent av befolkningen i tätorter. Utmaningar finns vad gäller bostadsbrist, ökad skuldsättning och bostadssegregation.

De viktigaste välfärdsuppdragen handlar om att kunna erbjuda en attraktiv, trygg, hälsosam och tillgänglig livsmiljö, vilket ger goda förutsättningar för befolkningens hälsa. Kommunerna ansvarar för samhällsplanering av mark- och vattenanvändning, bostadsförsörjning, delar av transportinfrastrukturen som till exempel ska vara framkomlig för kollektivtrafik, samt den tekniska försörjningen.

Att uppnå målet om hållbara städer och samhällen kräver ett helhetsperspektiv. Parker, träd och grönområden är nödvändiga för att skapa hälsosamma och motståndskraftiga städer och samhällen. Stadsgrönskan ger bland annat möjlighet till rekreation, bevarande av biologisk mångfald och skydd mot ett förändrat klimat. I den fördjupade översiktsplanen skapas förutsättningar för stadsgrönska och naturområden i Långhem att utvecklas och bevaras.

Det råder goda förutsättningar att i Långhem skapa en attraktiv och effektiv kollektivtrafik där människor bor tätt. I den fördjupade översiktsplanen främjas kollektivt resande genom att utbyggnad av kollektivtrafiken och högre turtäthet prioriteras framför åtgärder för bilismen.

Kommuner och regioner har ett stort ansvar för att den gemensamma utemiljön är funktionell, trygg och estetiskt tilltalande. Detta ger förutsättningar för levande offentliga rum. Den fördjupade översiktsplanen fokuserar på att det offentliga rummet i Långhem ska vara tillgänglig för alla och att dessa miljöer ska erbjuda goda möjligheter till möten och dialog.

Ett lokalt föreningsliv bygger på förtroende mellan människor och är en grund för social hållbarhet. I den fördjupade översiktsplanen belyses vikten av att främja och stödja det lokala föreningslivet och dess anläggningar där olika individer kan mötas.

Nationella miljömål

Sverige har sedan 1999 haft 16 miljö kvalitetsmål som skulle uppfyllas till 2020. Dessa mål hanteras istället idag som den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030 och är avgörande för genomförandet av Agenda 2030 i Sverige. Miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö har bedömts vara det mål som har särskild betydelse för planens miljökonsekvensbeskrivning. Riksdagen definierar miljömålet vid att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Den fördjupade översiktsplanen bedöms bidra till miljömålet genom att parker, grönområden och tätortsnära natur föreslås utvecklas. Därtill åskådliggör den fördjupade översiktsplanen hur ekosystemtjänster i den byggda miljön kan säkerställas.

Genom att synliggöra och värdera ekosystemtjänsterna i den byggda miljön kan vi tillvarata, skapa, utveckla, och stödja de nyttor som bidrar till vår välfärd och livskvalitet.

I den byggda miljön kan det handla om ekosystemens förmåga att rena luft, sänka temperaturer, ta hand om dagvatten och erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer.

I luftkvalitetsförordningen (2010:477) återfinns de svenska miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Miljökvalitetsnormerna anger lagstadgade föroreningsnivåer som enligt miljöbalken inte får överskridas efter en viss fastställd tidpunkt. Med en station i Långhem som möjliggör för fler att resa hållbart och sammantaget bidrar till en minskad andel bilresor inom orten, bedöms planförslaget bidra till att uppnå miljökvalitetsnormer för luft.

Den fördjupade översiktsplanen verkar för en klimatsmart transportinfrastruktur i Långhem, där gång- och cykeltrafiken prioriteras. En säker, trygg och estetiskt tilltalande utemiljö är förutsättningar för en hög andel gång- och cykeltrafik. I tätortsmiljön skapas ytor för gående och cyklister samtidigt som en kontinuerlig minskning av kapaciteten för personbilstrafiken sker.

En attraktiv och välfungerande kollektivtrafik har en nyckelroll i ett hållbart transportsystem. Den fördjupade översiktsplanen bidrar till detta genom prioriterade kollektivtrafikstråk i nära anslutning till en strukturell lokalisering av service, arbetsplatser och bostäder. Stråken föreslås på sätt kopplas till platser med många boende, arbetsplatser eller verksamheter med många besökare. Dessa åtgärder bedöms kollektivtrafikens framkomlighet och konkurrenskraft.

De visioner som finns i den fördjupade översiktsplanen för Långhem skapar goda förutsättningar i samband med upprättande av detaljplaner inom orten. Genom ett tydligt fokus på hållbarhet vid upprättande/ändring av detaljplaner i Långhem kan flera av de indikationer som är uppsatta för miljömålet god bebyggd miljö uppfyllas. Detta ger positiva effekter på människors vardagsmiljö och som är viktigt vid uppfyllelser av miljömålet.

Social konsekvensbedömning

Utveckling av Långhem som ort kommer att ske genom förtätning inom befintlig ortstruktur, med en större blandning och variation på boende. Med olika upplåtelseformer skapas en större integrering och fler möjligheter att kunna bo kvar i samma bostadsområde under livets olika skeden. En förtätning av Långhem ökar möjligheterna för mer levande och intressanta miljöer där människor i olika åldrar kan mötas. En förtätning inom befintlig ortstruktur kan innebära att värdefulla grönska- och rekreationsområden tas i anspråk för bebyggelse, vilket är negativt både på kort och lång sikt. I de fall detta sker, är det viktigt med satsningar på kompensationsåtgärder, samt att höja kvaliteten på andra grönska- och rekreationsområden inom orten.

Barnkonventionen är sedan 1 januari 2020 svensk lag, vilket innebär att barnperspektivet ska vägas in tillsammans med de övriga aspekterna av social hållbarhet. Tranemo kommun arbetar för att alla beslut som rör barn ska vara barnrättsbaserade i enlighet med barnkonventionen.

Beslut ska alltid föregås av prövning av barnets bästa och i större frågor samt vid beslut som kan ha negativ inverkan på barnet/barnen, ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

Barn och unga som idag bor och som i framtiden flyttar till Långhem ska ha goda förutsättningar till en god uppväxt. Med ett brett bostadsutbud, som erbjuder bostadsområden med olika upplåtelseformer, kan barn med olika socioekonomiska förutsättningar mötas och samspela med varandra på lika villkor. Då det är vanligare att barn träffas på offentliga platser som uppmuntrar till lek och rekreation, är det särskilt viktigt att befintliga allmänna grönområden och parker utvecklas samtidigt som nya tillskapas. Att arbeta utifrån ett områdes naturliga förutsättningar ger barn möjligheter att utveckla sina egna fantasier och färdigheter. För att barn i olika åldrar ska ha möjlighet att mötas på lika villkor är det viktigt med ett utbud av lekparken för barn i olika åldrar. Är ytorna små, är det viktigt att genomföra en översyn av närområdet för att kunna utveckla och skapa förutsättningar för olika aktiviteters möjligheter på olika platser. Därigenom kan behovet av grönområden och lekparken tillgodose barns behov i olika åldrar.

För att barn ska kunna känna sig trygga när de vistas utomhus är det viktigt att utveckla säkra gång- och cykelvägar. Idag är detta en brist i delar av Långhem, främst i de östra delarna av orten. På flera platser är barn hänvisade till trottoarer som finns längs med trafikerade vägar. Att ha tydligt definierade gång- och cykelstråk och att separera gång- och cykelvägar från biltrafiken, ökar säkerheten för barn att röra sig mellan olika bostads-, grön-/och rekreationsområden samt skola.

Ekonomisk konsekvensbedömning

Grunden i ekonomisk hållbarhet är att skapa en balanserad ekonomisk tillväxt som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten. En ekonomisk hållbarhet präglas av en god hushållning med samhällets ekonomiska resurser. Ekonomisk hållbarhet, i ett längre perspektiv, handlar om ett nyttjande av resurser över tid med planering och framförhållning vid tidsättning av investeringar. Kostnader för åtgärder på kort sikt är lättare att överblicka.

Den fördjupade översiktsplanen ska medverka till en hållbar ekonomisk utveckling, bland annat genom en blandad samlad bebyggelse för ett effektivare utnyttjande av mark och infrastruktur. Ekonomiska konsekvenser påverkas i positiv riktning genom att samhället hålls ihop i stället för att spridas ut. Detta leder till ett nyttjande av befintliga system, såsom vägar, vatten- och avlopp, men även service, skola och närhet för människor till samhällets olika funktioner. Olika bostadstyper med en variation i upplåtelseformer i olika prisklasser och storlekar kan öka möjligheten för olika grupper att bosätta sig inom orten och kunna flytta inom samma områden.

I den fördjupade översiktsplanen föreslås en utveckling av centrum i Långhem. Det leder till ett större underlag för mer handel och service, vilket bedöms innebära ett starkare näringsliv och förbättrat företagsklimat.

Med satsning på fler bostäder, verksamheter och hållbara kommunikationer bedöms invånarnas ekonomiska välfärd främjas genom förbättrade möjligheter till boende, arbete och utbildning.

En ökande befolkning i Långhem innebär ett större behov av kommunal service, bland annat för att säkerställa social service och teknisk infrastruktur, vilket innebär en större kostnad i form av utökade kommunala investeringar. Samtidigt finns en potentiell ökad intäkt genom att fler människor i arbetsför ålder kan flytta till Långhem och genom skatteintäkter bidra till en ekonomisk tillväxt. Tillgången på bostäder och arbetsplatser är därmed av stor vikt för den ekonomiska hållbarheten.

Precis som att utvecklingen av Långhem föreslås ske över en längre tid så kommer behovet av nya investeringar att ske i samma takt. En ekonomisk hållbar utveckling handlar om att se till att den kommunala servicen fungerar och kan finnas på plats i den takt som utvecklingen behöver det.

Genom förtätning inom redan bebyggda delar av orten kan värdefull jordbruksmark sparas.

Pågående byggnation i Långhem.

TRANEMO
KOMMUN

Tranemo kommun
Samhällssektionen
Storgatan 26
514 80 TRANEMO
E-post: samhallsplanering@tranemo.se

När du skickar meddelande till Tranemo kommun lämnar du personuppgifter som Tranemo kommun behandlar. Genom att skicka in dina uppgifter samtycker du till behandlingen. Du kan läsa mer om hur vi behandlar dina personuppgifter på www.tranemo.se/kommun-och-politik/personuppgifter/

Du hittar planhandling, granskningsutlåtande och information om planprocessen på <https://www.tranemo.se/bygga-bo-och-miljo/samhallsplanering-och-detaljplaner/fordjupad-oversiktsplan-langhem/>